

OS i Peking, oberoende idrott eller politisk propaganda?

Jens Alm

Abstract

The Olympics in Beijing, independent athletic games or political propaganda? A Study of the Chinese Regime's Political involvement, in the Beijing 2008 Olympic Games.

Author: Jens Alm

The aim of this paper is to describe which view the Chinese government in connection with the Olympics wants to display for the natural world and analyze if this view coincide with China's foreign-policy goals. A qualitative content analysis is used. By using the theory of rational choice and a model with three different political approaches I want to examine whether or not the foreign-policy goals of the Chinese regime comport with the view that displays in two major newspapers in China. Since the runoff voting in Moscow in 2001 for the 2008 Olympics the Chinese government has been able to act rational and to compose different strategies to use the Games in Beijing for political propaganda. The analysis show that the governing in China make use of domestic media to put across their political message and some of the most important foreign-policy goals also occur in articles that handle the Olympic Games of 2008.

Keywords: China, foreign policy, the Olympic Games, Chinese media, propaganda

Innehållsförteckning

1. Inledning	s. 6
1.1 Problemformulering och ämnesval	s. 6
1.2 Syfte och frågeställning	s. 7
2. Metod och material	s. 7
2.1 Innehållsanalys	s. 8
2.2 Analys av text	s. 8
2.3 Metoddiskussion	s. 9
2.4 Material	s. 11
3. Bakgrund	s. 11
3.1 Politik och samhällsklimat	s. 11
3.2 Medier	s. 12
3.2 Ekonomi	s. 13
4. Teori	s. 14
4.1 Bakgrund till val av teori	s. 14
4.2 Rationella val	s. 15
4.3 Kritik av teori	s. 16
4.4 Analysmodell	s. 17
4.5 Tidigare forskning	s. 18
4.6 Kinas utrikespolitiska mål	s. 20
5. Idrott i kinesiska medier	s. 21
5.1 Artiklar i People's Daily 2001	s. 21
5.1.1 April	s. 21

5.1.2 Artiklar i maj	s.22
5.1.3 Artiklar i juni	s. 23
5.1.4 Artiklar i juli	s. 24
5.2 Artiklar i People's Daily juli 2004	s. 27
5.3 Artiklar i People's Daily juli 2007	s. 27
5.4 Artiklar I Xinhua november 2007	s. 28
6. Analys	s. 29
7. Överensstämmelse med utrikespolitiska mål	s. 33
8. Slutdiskussion och fortsatt forskning	s. 35
Referenser	s. 38
Bilaga	s. 45

1. Inledning

Den kinesiska huvudstaden Peking skall sommaren 2008 stå värd för de olympiska spelen. Den trettonde juli 2001 i Moskva fattade den Internationella olympiska kommittén (IOK) ett historiskt beslut, i kamp med städer som Istanbul, Osaka, Paris och Toronto tilldelades Peking värdskapet av de olympiska sommarspelen. De kinesiska representanterna lyckades med att övertyga IOK-delegaterna att just deras ansökan, stad och land var det bästa alternativet för att arrangera OS 2008. Peking vann omröstningen överlägset och den ledsamhet och sorg som fanns efter den snöpliga förlusten med två röster gentemot Sydney om att få arrangera sommar-OS 2000 var nu utbytt mot stolthet och eufori (Internationella Olympiska Kommittén 2007a, b).

Aldrig tidigare har världens folkrikaste nation varit värd för olympiska spel och aldrig tidigare har den kinesiska regimen haft den möjligheten att genom propaganda utnyttja ett av världens största idrottsevenemang på kinesisk mark till sin politiska fördel.

1.1 Problemformulering och ämnesval

Frågan om det ur en politisk synvinkel var rätt att tilldela kommunistregimen Kina de olympiska sommarspelen 2008 har debatterats sedan IOK den trettonde juli 2001 tillkännagav att Peking skall stå värd för spelen. Det råder inga tvivel om att den kinesiska regimen är med och organiserar och påverkar beslutsprocessen inför de olympiska spelen. Den person som har erhållit ansvaret som OS-general är Liu Qi. Liu Qi är inte bara borgmästare i Peking utan även medlem av kommunistpartiets mäktiga politbyrå. Från Riksidrottsförbundets (RF) sida ser man inga hinder att delta, trots att Kina uppenbart bryter både mot demokratiska och mänskliga rättigheter. Denna syn finns, då RF har en princip om att idrott skall hållas fri ifrån politik. Den svenska olympiska kommitténs (SOK) informationschef Björn Folin är av den uppfattningen att idrotten skall öppna dörrar och inte stänga dem. Han menar att först då kan förändringar ske i landet. Hans syn på farhågorna, att spelen kommer att användas i politiska propagandasyften, är att det knappast går att dra nytta av de i ett internationellt sammanhang. Möjligen, anser han, att den kinesiska regimen kan dra politisk nytta av spelen inom landet, men det är begränsat med tanke på dagens informationssamhälle. Många befarar dock att den kinesiska regimen kommer att agera likt den tyska naziregimen när de arrangerade OS i Berlin 1936 och använda spelen i rent propagandasyfte och för att stärka sin egen legitimitet, både på ett nationellt och även ett internationellt plan. Farhågor finns även att de olympiska spelen kommer att användas som ursäkt för att begå brott emot demokratiska och mänskliga

rättigheter i syfte att uppnå harmoni och social stabilitet i landet. Brotten strider även emot den olympiska tanken om mänsklig värdighet och respekt för universella etiska principer (Amnesty International 2007 a, b; Amnesty Press 2007; Folin 2007; Lagerkvist 2007: 200; Norberg 2000: 282)

1.2 Syfte och frågeställning

Den här uppsatsen handlar om hur de styrande i Kina väljer att använda idrotten och de olympiska spelen för att utöva politisk propaganda. Syftet med uppsatsen är att med hjälp av den aktörsbaserade teorin om rationella val försöka klargöra vilken bild den kinesiska regimen vill skapa kring de olympiska spelen i Peking och om den bilden används som ett instrument för att främja utrikespolitiska mål. Uppsatsen tar sin utgångspunkt i en tvådelad frågeställning:

Hur ser den bild ut som de styrande i Kina väljer visa upp i medier som behandlar de olympiska spelen och vilken grad av överensstämmelse finns med den bilden och de utrikespolitiska mål som de styrande i Kina har?

2. Metod och material

I denna del av uppsatsen kommer jag att diskutera vilken metod som jag har valt att använda mig av och redogöra för varför jag just har valt den metoden i min undersökning. Efter det kommer jag att diskutera val av material.

Betydelsen av texter är väldigt stor, både för de som utövar makt i samhället och för de vanliga medborgarna som lever i samhället. Majoriteten av alla de texter som produceras i dagens informationssamhälle har ett ofta uttalat syfte. Det syftet är att sprida information som avsändarna av informationen anser vara viktig, viktig dels för att påverka vad människor tänker, och dels vad människor gör (Bergström & Boréus 2000: 13).

2.1 Innehållsanalys

Det finns flertalet olika textanalytiska inriktningar. De olika inriktningarna inom textanalys syftar till att uppfatta och analysera vitt skilda delar av texten. Den inriktning som är ämnad för den här undersökningen är kvalitativ innehållsanalys. Det innehållsanalys används till, är att med utgångspunkt i ett uppsatt, specifikt forskningssyfte systematiskt kvantifiera någonting som finns i texter som är utvalda för en undersökning. Innebörden av att kvantifiera innebär att man räknar eller mäter fenomen som uppkommer i den aktuella texten. Inom innehållsanalysen finns det en skiljelinje mellan den kvalitativa och den kvantitativa innehållsanalysen. Med den kvalitativa innehållsanalysen menas att det emellanåt förekommer analyser av texter där varken någonting mäts eller räknas (Bergström & Boréus 2000: 44-45).

2.2 Analys av text

Bergström och Boréus beskriver fyra olika tolkningsstrategier som kan användas när en text skall analyseras. I den första strategin berör den, att texten innebär det uttolkaren ser att den innebär. Med det menas att varje individ har en viss förförståelse, som är nödvändig för att tolka en text. Individens förförståelse påverkas av dennes historia, vilken utbildning personen kan tänkas inneha, den sociala kontexten den lever i och språket och därmed påverkas också tolkningen. Bergström och Boréus menar även att textens betydelse ideligen byter skepnad och mening när den kommer i kontakt med nya läsare med annorlunda förförståelse. Den andra strategin som de båda författarna klarlägger är den avsändarorienterade tolkningsstrategin. Den innebär att man tolkar vad texten betyder vid tidpunkten den har producerats. Vad texten har för betydelse bestämmer de som producerade texten och vad de hade för syfte med den. När man skall använda den andra strategin för att tolka textens betydelse bör man enligt Bergström och Boréus vara medveten om förståelsen av vilken slags språkbehandling som har använts i texten och vilken typ av text man skall tolka. Det man även bör tänka på när en text skall tolkas, är att man måste utgå utifrån den som har skrivit texten och hur den väljer att använda språket och argumentera. Det är även väldigt viktigt att inte inta en uttolkares roll i den andra strategin. Det författarna även belyser, som en viktig vetenskap för att man skall kunna genomföra en god tolkning, är att ha en bra kännedom om kontexten. Dock menar de att kontexten inte skall ses som bestämmande för vad som uttrycks i texten, utan skall vara till hjälp för att fastställa de ramar inom vilka rimliga tolkningar kan göras. Den tredje strategin vid tolkning, som används ofta inom studier av

masskommunikation, är hur mottagaren uppfattar textens betydelse och vad den innebär när de först kommer i kontakt med texten. Denna strategi syftar då till att skapa sig en förståelse av mottagares förståelse. I den fjärde tolkningsstrategin lägger man inte fokus på aktörerna, utan där betyder texten det den gör och där den är en del i en större kontext. Denna strategi är vanligt förekommande när en diskursanalys skall utföras (Bergström & Boréus 2000: 24-30).

Den strategi som är ämnad i den här uppsatsen för att tolka texter i kinesiska medier är den andra tolkningsstrategin. Den lämpar sig bäst i det här fallet då undersökningens syfte är att titta på och tolka hur de styrande i Kina använder sig av idrotten i medier i ett propagandasyfte.

2.3 Metoddiskussion

För att få en klar uppfattning om vilken metod som skall användas i uppsatsen och som passar för ändamålet har jag grundligt läst olika litteratur om metod för att få en klar förståelse och därefter antecknat det som jag har avsett vara viktigt och relevant för uppsatsen. För att kunna analysera inhämtat material har jag valt att använda mig av en modell som Stefan Björklund, med inspiration från den finländske filosofen Ilkka Heiskanen framställt. Modellen utgår ifrån tre olika slag av politisk teori som man kan använda sig av i analys av kommunikation i text och som jag anser vara väl lämpad för undersökningen.

Den bakgrundsbild om Kina som beskrivs i uppsatsen är författad via inhämtad information via Amnesty International, Human Right Watch, Nationalencyklopedin och rapporter från det svenska utrikesdepartementet. Jag har använt mig av dessa oberoende källor för att få en klar och tydlig bild hur situationen för demokratiska och mänskliga rättigheter samt hur det mediala, politiska och ekonomiska klimatet ser ut i Kina.

För inhämtandet av det empiriska materialet har jag noggrant gått igenom engelskspråkiga kinesiska medier på nätet. Därefter har jag valt ut två tidningar och tittat på deras sportsidor och hur de behandlar de kommande olympiska spelen och hur OS beskrivs ur en kinesisk synvinkel. Inhämtandet och sökandet efter relevant material har skett via respektive tidnings internetsida och deras sportsektion. På sportsektionen har alla artiklar under de perioder som studien avser att analysera undersökts. Detta för att kunna finna alla artiklar som behandlar de

olympiska spelen och finna de som har relevans för undersökningen samt minimera risken att missa viktigt material.

Artiklarna i People's Daily är inhämtade under perioderna april – juli 2001, juli 2004 och juli 2007. Att artikelinhämtningen är representerad under just dessa perioder beror dels på att omröstningen vart de olympiska spelen skulle förläggas 2008 ägde rum i juli 2001 och jag ville undersöka vad de kinesiska medierna skrev angående OS och dess betydelse även månaderna innan omröstningen skulle ske. Intervallet på tre år mellan artikelinhämtning syftar till att få en bredd och djup i analysen. Samtidigt är jag medveten om det kan finnas viktiga och användbara artiklar som jag missar och som avspeglar vilka syften och utrikespolitiska mål den kinesiska regimen har med de olympiska spelen. Dock måste en avgränsning göras då tiden för undersökningen är knapp och beroende på omfånget på uppsatsen. Artiklarna i Xinhua är inhämtade i november månad år 2007 och syftet är att få en aktuell uppdatering om Kinas utrikespolitiska mål används i samband med artiklar som behandlar de olympiska spelen.

För att fastställa Kinas utrikespolitiska mål har jag använt mig av material som finns att tillgå från den svenska ambassaden i Peking och även det amerikanska utrikesdepartementet, som båda innehar information om vilka utrikespolitiska mål den kinesiska regimen har.

Rapporterna har sedan noggrant lästs igenom, analyserats och sammanfattas.

För att urskilja artiklarna, gentemot den modell som används i undersökningen och som har relevans för min frågeställning, har jag först på ett grundligt sätt gått igenom min insamlade data som behandlar OS i Peking och därefter tagit ut de artiklar som överensstämmer för varje infallsvinkel som ingår i analysmodellen. Sedan har jag angripit och analyserat de texter som har en direkt beröringspunkt med det kinesiska beskrivandet av verkligheten, för att sedan ägna mig åt de artiklar som berör den infallsvinkel som handlar om värderingar. Slutligen har jag tagit mig an och analyserat artiklarna för att kunna fastställa vilka texter som kan sammankopplas med de handlingsrekommendationer som de styrande i Kina vill framhäva i samband med de olympiska spelen.

Resultaten jag har fått fram genom analysen av inhämtade texter med hjälp utav min uppsatta analysmodell har jag sedan relaterat till Kinas fastställda utrikespolitiska mål. För att

undersöka om budskapen i texterna överensstämmer med de utrikespolitiska målen har jag efter avslutad analys av artiklarna, jämfört och undersökt om Kinas mål i utrikespolitiken framkommer i texterna.

2.4 Material

Primär – och sekundärkällor utgör materialet för uppsatsen. Primärkällorna består utav artiklar i internetbaserade kinesiska tidningar. Eftersom jag inte behärskar mandarin så har jag i min analys valt att använda mig av kinesiska nyhetsmedier på engelska. People's Daily är ett av dessa engelskspråkiga medier som utges både i pappersformat och på internet. Jag skall analysera deras artiklar på sportsektionen som berör de olympiska spelen i Peking. Beroende på hur medieklimatet ser ut i Kina med styrda och kontrollerade medier från regimens sida och en hög grad av självcensur hos de inhemska journalisterna så anser jag att med min frågeställning; Hur ser den bild ut som de styrande i Kina väljer visa upp i medier som behandlar de olympiska spelen och vilken grad av överensstämmelse finns med den bilden och de utrikespolitiska mål som de styrande i Kina har, att en analys av artiklar i en tidning hade varit tillräcklig och gett en representativ bild. Emellertid väljer jag att använda mig av ytterligare en internetbaserad kinesisk tidning som utges på engelska. Jag har valt att inhämta artiklar i Xinhua News, som även den utkommer dagligen, både i pappersformat och via internet. Sekundärkällorna utgörs av det material som har använts för att beskriva hur det kinesiska samhället ser ut och är uppbyggt. Olika sekundära källor har använts för att skapa en rättvis, trovärdig och bred bild. Även material som beskriver Kinas utrikespolitiska mål är utav sekundär art.

3. Bakgrund

3.1 Politik och samhällsklimat

Kina är formellt, enligt 1982 års författning, en socialistisk flerpartistat under folkets demokratiska diktatur. Det förekommer dock inga fria val och de åtta små oppositionspartierna, kontrolleras av det styrande kinesiska kommunistiska partiet (KKP). Den nationella folkkongressen (NFK) med 2983 ledamöter väljs vart femte år. Det kinesiska folket har ett väldigt lite politiskt inflytande då proceduren för valet av ledamöterna i den nationella folkkongressens går igenom tre nivåer och det är först i den tredje och lägsta nivån

som allmänheten i Kina har en möjlighet i praktiken påverka valutgången. NFK innehar inte bara den lagstiftande makten utan verkar också som statsmaktens högsta organ. I högsta organets uppgifter ingår att utnämna regeringen, premiärministern, de vice premiärministrarna, och även ministrar och statsråd för ministerier och kommissioner. NFK har även i uppgift att utse Centrala Militärkommissionens ledning, Folkets högsta domstol, Folkets högsta åklagarämbete och presidenten. Dock har presidenten ingen reell politisk makt utan innehar mer en roll med ceremoniella uppgifter. Trots att NFK på ytan verkar ha ett stort inflytande inom politiken i Kina är det i praktiken dock KKP som innehar den politiska makten och NFK:s uppgift blir endast att bekräfta besluten (CIA 2007; Nationalencyklopedin 2007; Utrikesdepartementet 2006: 1). KKP:s betydande inflytande över makten innebär att det inte råder någon maktindelning mellan de tre statsmakterna. Den lagstiftande, exekutiva och den dömande makten är alla strikt kontrollerade och styrda av kommunistpartiet och saknar helt självständighet gentemot varandra.

Enligt Amnesty International (AI) är situationen för mänskliga rättigheter i Kina väldigt bekymmersam. Den ekonomiska utvecklingen som har skett i Kina under de senaste trettio åren har inte gått hand i hand med utvecklingen på planet om mänskliga rättigheter. I och med värdskapet för de olympiska spelen har förbättringar skett och enligt en rapport från Sveriges ambassad i Peking är mänskliga rättigheter sedan 2004 inskrivet i den kinesiska konstitutionen. De förbättringar som dock har skett har varit små och fortfarande är grundläggande mänskliga rättigheter begränsade i Kina. Dödsstraff, är enligt både AI och rapporten från den svenska ambassaden vanligt förekommande, och tortyr och missförhållande i fängelser är omfattande. På dessa områden finns för närvarande inget som tyder på att det sker en förbättring. Det sker även ett förtryck från regimens sida mot vissa etniska och religiösa minoriteter och kränkningar emot de som motsätter sig tvångsförflyttning (Amnesty International 2007c; Utrikesdepartementet 2006: 5).

3.2 Medier

En av nyckelorsakerna till att Kina fick arrangera de olympiska spelen var att den kinesiska regimen försäkrade att representanter inom media skulle få större frihet att utöva sitt yrke. Den försäkran har skett, både på ett nationellt och internationellt plan. På det nationella planet har förändringar skett genom att regeringsorgan år 2003 förbjöds att leda kommersiella publikationer, dock med vissa undantag. Denna reform ledde till att antal mediala informationskanaler ökade och de som arbetade inom det mediala samhället tilläts även att gå

längre och längre mot gränserna för censuren. Trots reformer fångas fortfarande journalister beroende på att de lyfter fram krav på demokratiska och mänskliga rättigheter och censuren och kontrollen av media är alltjämt omfattande. I nyhetssändningar och tidningsrapportering råder det en brist, enligt AI emot det nuvarande systemet och retoriken som förekommer har starka propagandistiska inslag. Självcensuren är även ett betydande problem.

Internet är idag, det mediet i Kina som har de friaste tyglarna, men det finns en betydande censur och kontroll. Genom hjälp av utländska företag har den kinesiska regimen censurerat, filterat och blockerat ord och hemsidor som de anser att de kinesiska medborgarna inte skall få ta del av. För de kinesiska myndigheterna är kontrollen av internet och andra medier av stort värde beroende på rädslan över att förtroendet för landet och de styrande skall minska.

För internationella journalister kom i januari 2007 en temporär bestämmelse. Den innebär en betydelsefull lättnad och frihet för utländska journalister att under perioden januari 2007 till och med oktober 2008 kunna helt fritt på egen hand intervju samtyckande kinesiska organisationer och medborgare. Efter snart ett år med de nya temporära bestämmelserna har Human Rights Watch (HRW) lagt fram en rapport om hur de nya reglerna efterlevs. Vissa av journalisterna som arbetar i Kina och som har intervjuats av HRW anser att de nya temporära bestämmelserna har inneburit att tillgången till källor och ämnen som förut var tabu har öppnats och vissa journalister påpekar även att de har fått hjälp av det kinesiska utrikesdepartementet när de har blivit kvarhållna eller trakasserade under pågående arbete. Dock visar rapporten på att detta scenario hör till undantagen. De nya reglerna efterlevs inte, eller helt enkelt ignoreras. Det är fortfarande väldigt svårt för journalister att få tillstånd att åka till Tibet för att rapportera. Många journalister rapporterar även om trakasserier och att de har blivit skrämda av staten eller säkerhetstjänsten på grund av deras journalistiska arbete (Amnesty International 2007d; Human Right Watch 2007: 1-5; Utrikesdepartementet 2006: 5).

3.3 Ekonomi

Till skillnad från de demokratiska reformerna så har det skett en liberal utveckling av den kinesiska ekonomin de senaste trettio åren. När Deng Xiaoping tog vid som ledare efter Mao Zedongs död 1976 skedde det en kursförändring för den ekonomiska politiken och Kina började öppna sig för omvärlden. Från att ha varit en stat med ett centralt planekonomiskt system nästan intill stängd för internationell handel är Kina idag en av medlemsländerna i World Trade Organization och en stat som för en marknadsliberal ekonomi. Den privata

ekonomiska sektorn ökar markant och Kina är idag en av de största aktörerna inom den globala ekonomin. Trots den starka tillväxten och det stora handelsöverskottet lever ca hundratrettio miljoner kineser under fattigdomsgränsen. Inkomstskillnaderna mellan städerna och landsbygden ökar påtagligt och till skillnad från industrin så går utvecklingen inom jordbruksområdet långsamt (CIA 2007; Utrikesdepartementet 2006: 5-6; 2007: 4-5)

4. Teori

4.1 Bakgrund till val av teori

Varje regim, liksom den i Kina, har som mål att uppnå politisk stabilitet, utöva makt och att kunna kontrollera sina medborgare. För att regimen skall kunna åstadkomma sina önskemål krävs det, att den auktoritet som regimen utövar måste tillta och att legitimiteten ökar. Detta beroende på att grunden för all maktutövning är legitimitet. Saknas legitimitet kan regimen ej öka sin auktoritet och inte heller utöva sina uppsatta politiska mål till fullo. För att uppnå denna legitimitet kan regimen välja olika strategier. En av möjligheterna är politisk inläring. Genom en politisk inläring försöker en regim påverka, övertyga och kontrollera att just deras politiska åsikter är de åsikter som medborgarna i samhället accepterar och fattar tycke för. Det är upp till aktörerna som förfogar över makten i samhället hur den politiska inläringen skall se ut och hur den skall genomföras. En regim kan påverka genom olika kanaler, både genom politiska, och kanaler som utifrån inte ser ut att ha någon politisk inblandning. Den öppna påverkan från regimens sida kan ske i politiska tal från partiet, i officiella skrifter, möten eller via skolsystemet. Den andra typen av påverkan är mer knuten till att via andra informationskanaler påverka och ”uppfostra” sina medborgare. Dessa kanaler kan vara olika typer av föreningar och organisationer, exempelvis idrottsföreningar där regimen redan från tidig ålder försöker forma och påverka att barn och ungdom växer upp till att bli goda och regimtroga medborgare. Även medier kan fungera på ett liknande vis, då de styrande i Kina förfogar över makten i det mediala samhället och därmed kan bestämma vilka nyheter som skall presenteras och hur de skall presenteras. Att inneha makten över medierna och organisationer innebär att regimen i propagandasyfte kan skapa ett politiskt förtroende för sin förda politik och forma befolkningen i den riktning som de styrande önskar (Ström 1977: 12-13).

För styrande aktörer i Kina kan även ett positivt renommé i det internationella samfundet vara en viktig faktor för regimen att stärka sin legitimitet och auktoritet, inte bara gentemot den egna befolkningen utan även gentemot andra stater (Ström 1977: 14).

Stora internationella idrottsevenemang, likt de olympiska spelen är ett betydelsefullt inslag i den propaganda som de ledande aktörerna i Kina för. De olympiska spelen samlar tusentals deltagare från alla världens hörn och ett enormt pressuppbåd kommer att bevaka evenemanget. Spelen är ur ett propagandaperspektiv ett gyllene tillfälle för den kinesiska regimen att stärka och legitimeras sin position både på det nationella och internationella planet.

4.2 Rationella val

Den teori som jag avser att använda är den normativa teorin om rationella val. Teorin är väl lämpad för att kartlägga och förutse vilka beräknande beslut en aktör som Kina i den här undersökningen väljer att fatta. Teorin om rationella val har bland annat hämtat sina influenser ifrån renässansen och Niccolò Machiavellis *Fursten*. I boken beskriver Machiavelli hur en furste bör regera och agera. En furste som har svårigheter att fatta beslut, följer, enligt Machiavelli ofta den neutrala vägen för att undfly olägenheter för ögonblicket. Merparten av tillfällena leder detta till att fursten förlorar makten. Han beskriver även att man inte skall tro att en stat kan välja rätt sida. Tvärtom anser han att staten bör vara mycket tveksam när den fattar ett beslut. Detta beroende på att det ligger i sakens natur att man aldrig kan undvika en svårighet utan att utsätta sig för en annan. Det visheten består i är man kan bedöma de olika svårigheterna och välja den som är minst ofördelaktig. Precis som aktörer inom teorin om rationella val ställs fursten hos Machiavelli inför rationella val. Ett av valen en furste står inför, är om det är fördelaktigare för honom att vara älskad än fruktad eller om det gynnsammare att vara fruktad än älskad. Då det ej går att förena båda delarna bör en furste efter ha inhämtat information och övervägt vilka konsekvenser beslutet kommer att få att välja att vara fruktad. Då detta val är det mest gynnsamma och erbjuder största möjliga nytta i förhållande till kostnad (Machiavelli 1513: 84, 111-113).

Framställningen hur en furste bör agera och regera, enligt Machiavelli kan man applicera med hur en aktör inom rationella val bäst bör handla för att uppnå fastställda mål. Precis som i *Fursten* är det verklighetsuppfattningar och önskemål som utgör aktörens motiv. I Kinas fall står de styrande inför ett val, av vilka handlingsmöjligheter som ger det bästa möjliga resultatet i förhållande till kostnaden för att främja utrikespolitiska mål sett ur den kinesiska regimen synvinkel. För att kunna fatta ett beslut som ur ett rationellt perspektiv erbjuder

största möjliga nytta i förhållande till kostnad utgår teorin ifrån att aktören ifråga har den rationella kapaciteten, tiden och den fullständiga informationen om vilka konsekvenserna blir av fattade beslut och att man bortser från de moraliska aspekterna när ett beslut skall fattas.

I boken *Essence of Decision* av Graham Allison och Philip Zelikow exemplifierar de båda Kubakrisen för att beskriva varför en stat agerar som den gör i specifika utrikespolitiska situationer. Författarna menar att det finns fyra kärnpunkter i ett rationellt handlande; mål, alternativ, konsekvenser och val. När en rationell aktör, som Kina i den här undersökningen ställs inför hur man skall handla i en viss utrikespolitisk situation är dessa punkter centrala i tillvägagångssättet som leder fram till ett specifikt beslut. Den första kärnpunkten som Allison och Zelikow nämner är mål. Kinas intressen och värderingar omvandlas till en funktion. Denna funktion påvisar vilka alternativ som är de mest användbara, har den bästa lönsamheten eller överensstämmer med de preferenser som finns tillgängliga. Målen som de styrande står inför att besluta om, måste vara klart identifierade och de måste veta vilka medel de har för att förverkliga beslutet. Den andra punkten är alternativ, vilket innebär att den kinesiska regimen måste ha möjligheten att välja mellan en rad olika strategier och policyalternativ som de kan agera utifrån beroende på vilket beslut de ställs inför. Punkt tre beskriver de konsekvenser som medföljer vid fattat beslut. Här analyserar de styrande eventuella kostnader och vilka fördelar de olika policyalternativen har. Den fjärde och sista punkten som nämns är val. Kina kommer att vara rationell i den mening att de som aktörer kommer att välja att fatta ett visst beslut som erbjuder största möjliga nytta i förhållande till kostnad. De kan då föredra att antingen välja ett beslut som är lägre värderat, men som har en betydande större chans att förverkligas eller ett beslut som har ett högt absolut värde, men där förverkligandet är avlägset (Allison & Zelikow 1999: 18-19; Goldmann 1997: 235-237; Marsh & Stoker 1995: 79 – 80; Mingst 2004: 122-123).

4.3 Kritik av teori

Teorin om rationella val är en av de mest använda teorierna i studiet av utrikespolitik och internationella relationer. Dock, så finns det som med de flesta andra teorier kritik emot teorin om rationella val, både inifrån och utifrån. Den amerikanska professorn Mary Zey har bland annat riktat kritik emot teorin och anser att den ofta tillämpas på specifika individuella handlingar. Detta medför att teorin har svårigheter och oförmåga att klara av att generalisera

ett kollektivt beteende. Kritikerna anser att teorin om rationella val enbart är förmögen att bekräfta och upprepa sådant som det redan finns kännedom om. Kritik har även riktats mot teorin för att den allt för ofta använder sig av matematiska formler. Formlerna leder i sin tur, till ogripbara och alltför invecklade modeller. Kritiker gentemot rationella val menar även att teorin endast utgörs av teoretiska beräkningar. Dessa beräkningar anses vara oväsentliga och kritikerna menar att de som använder sig av teorin bör lägga tonvikten mer på att analysera teoretiska argument istället för att utveckla dem. Från ett konstruktivistiskt håll anser man att teorin om rationella val lägger tonvikten på somliga problem och bortser från andra frågor. Detta för med sig att teorin inte är kapabel att ge svar på stora frågor. Det teorin också har fått kritik för, är att den utelämnar aktörers och individers intressen i analysen, samt att den ranking av val som en aktör står inför kan vara ofullständig och osammanhängande. En jämförelse mellan alternativen kan ej åstadkommas då de är väldigt olika vad aktören tidigare har erfarit, aktören vet då ej enligt kritikerna hur man skall förhålla sig till alternativen. Vidare kritiserar att teorin inte kan förklara hur preferenser och intressen förändras över tid och såvida inte beslutet som aktören står inför är väldigt stereotyp, så kan man inte före utsatt tid veta vad man kommer att finna om man insamlar mer information. Om en situation ter sig ovanlig för en aktör, så är erfarenheter från tidigare till föga hjälp. Situationen kan snabbt förändras och den inhämtade informationen riskerar att bli förlegad (Carlsnaes, Risse, Simmons 2002: 73-74; Elster 1986: 17-20; Zey 1998: 30-31).

Trots den kritik som finns emot rationella val, anser jag att teorin är den som lämpar sig bäst för det analysen syftar till att undersöka. De styrande i Kina har sedan sommaren 2001 haft möjligheten att samla information, upprätta strategier och policyalternativ som de skall ta ställning till och som de kan agera utifrån beroende på vilket beslut de ställs inför. Medierna i Kina är så pass styrda av den kinesiska regimen att en analys utifrån ett aktörsperspektiv känns motiverat.

4.4 Analysmodell

För att kunna analysera om de styrande i Kina agerar rationellt i de texter som behandlar de olympiska spelen som jag har inhämtat i kinesiska tidningar har jag valt att utgå ifrån en modell som Stefan Björklund framställer sin bok *Politisk teori*. Björklund beskriver tre olika slag av politisk teori som man kan använda sig av i analys av kommunikation i text. Den förste teorin som urskiljs, är en normativ teori som från avsändarens sida syftar till att *rekommendera en handling* eller ett speciellt förhållningssätt. En variant av normativ teori

som Björklund beskriver är den som till att börja med syftar till att klargöra vilka värderingar som bör omfattas för att sedan utreda hur man bör gå till väga för att omsätta dessa värderingar i verkligheten. Man kan i olika typer av texter urskilja olika grad av handlingsrekommendation och förhållningssätt. I en saklig, intentionell text är handlingsrekommendationen svag, medan rekommendationen och förhållningssättet i en propagandatext är stark. Den andra teorin som Björklund framställer är en empirisk normativ teori. I denna teori är *värderingarna* i periferin och intresset riktas mot frågan på vilka sätt man kan uppnå ett uppsatt mål. Även här finns det skillnader emellan texter. En värdering av den aktuella frågan i propagandistiska texter är selektiv, intensiv, färgad och har en brist på objektivitet. I den sakligt framlagda texten finns där till skillnad från den med propagandistiska inslag en vägning av för- och nackdelar med den aktuella frågan. Den teori som till sist skildras är en empirisk teori. Den empiriska teorin syftar till att beskriva *verkligheten* och den är mer öppen. Detta beroende på att den deskriptiva teorin gradvis kan utvecklas åt olika håll och påverkas av olika värderingar av vad som är intressant. Skillnaden här mellan de olika texterna är att den sakliga, intentionella texten i sin framställning är mer noggrann och har bra faktagrund att stå på, medan texten med propagandistiska inslag i sin framställning är ytlig eller rent av förfalskad (Björklund 1976: 28-40).

4.5 Tidigare forskning

Kring relationen mellan idrott och politik finns det en del tidigare forskning. Lars-Inge Ström avlade 1977 en avhandling som berörde idrottsrörelsens politiska roll i Tredje riket, DDR och Förbundsrepubliken. Genom ett aktörsperspektiv gjorde han en jämförelse emellan de tre tyska politiska systemen och han har valt att ha staternas partistruktur som utgångspunkt. Syftet med den infallsvinkeln var att han ville fastställa var de politiska initiativen kom ifrån när det gäller relationerna till idrottsrörelsen. Ström menar att avsikten från de olika politiska systemens sida, dvs. att ge den elitinriktade idrottsrörelsen ett betydande stöd, var att man genom idrottens internationella framgångar strävade efter att få tilltagen mellanstatlig auktoritet och legitimitet. Dock var även avsikten, enligt Ström, att genom idrottsliga succéer på den internationella arenan öka idrottens genomslagskraft i det egna politiska systemet. Idrotten fungerade även både i Tredje riket och också i DDR som en del i den politiska uppfostringen för att främja uppsatta politiska mål. I Förbundsrepubliken hade idrotten utåt sätt inget officiellt uppdrag att lära medborgarna agera i någon speciell politisk riktning, men Ström anser att även för en liberal demokratisk stat som Förbundsrepubliken finns det en strävan efter att individen skall lära sig demokratiska värden (Ström: 1977).

En annan som har behandlat ämnet idrott och politik är James Riordan. I sin bok *Sport, politics and communism* redogör han för att, ända sedan 1917, då den ryska revolutionen ägde rum och kommunisterna tog över makten, har kommunistiska ledare i det gamla Östblocket, Kina och Kuba använt idrott som ett redskap i utrikespolitiken. Idrottens betydelse har varierat under åren, beroende på förändringar i inrikes- och utrikespolitiska inriktningar och hur situationen har sett ut i världen. Riordan nämner fem huvudsakliga mål som kommuniststyrda länder har drivit i deras idrottsliga relationer med övriga världen. Det första av de fem mål han nämner är att främja relationer med pro-kommunistiska och tänkbara sympatiserade grupperingar utomlands och att underminera bourgeoisien och socialdemokratiska auktoriteter. Till en början var de idrottsliga banden begränsade till utländska arbetarklubbar, men på 50-talet under Kalla kriget blev idrotten en arena där ideologiska kamper mellan de två blocken kunde utspelas. Det andra målet var att genom idrott främja broderliga relationer med stater i det geografiska närområdet av strategiska skäl och för att visa de framsteg som har skett under kommunismen. Syftet med detta mål var att i avtal omfatta tre grundläggande principer; icke-intervention, icke-aggression och neutralitet. Det tredje målet som Riordan nämner är syftet att vinna stöd för kommunistiska stater och deras riktlinjer bland utvecklingsländer i Afrika, Asien och Latinamerika. Ett politiskt inflytande över utvecklingsländerna var önskvärt och man såg det idrottsliga stödet till utvecklingsländerna som en viktig del för uppnå detta mål. Sovjet stödde även länder från tredje världen i kampanjen mot rasdiskriminering inom idrotten och satte 1962 igång rörelsen inom IOK att förhindra Sydafrika att delta i de olympiska spelen. Kampanjen blev framgångsrik och Sydafrika fick ej tillåtelse att delta. Inte förrän vid de olympiska spelen i Barcelona 1992 var Sydafrika åter igen en av de deltagande länderna. Det fjärde målet var att bibehålla och förstärka enigheten i den socialistiska gemenskapen. De idrottsliga kontakterna emellan de socialistiska länderna hade som syfte att stärka det broderliga samarbetet och gemenskapen samt utveckla en känsla av patriotism och internationalism bland yngre medborgare i de socialistiska staterna. Det femte utrikespolitiska målet som kommuniststyrda länder hade med idrotten var att uppnå en idrottslig ledarställning, främst genom de olympiska spelen, huvudsakligen för att erhålla ett erkännande och prestige för kommuniststater samt för kommunismen som ideologi. Idrottsliga framgångar för DDR i OS 1972 i München ledde exempelvis till att diplomatiska förbindelser med landet ökade markant runt om i världen. Framgångarna inom idrotten spelade en viktig roll för DDR att ta steget ut ur den politiska isolationen, erhålla trovärdighet för de styrande hos den egna befolkningen och bli erkänd som en självständig tysk stat (Riordan 1991).

4.6 Kinas utrikespolitiska mål

Både de amerikanska och svenska utrikesdepartementen har i redogörelser beskrivit vilka mål den kinesiska regimen har med sin utrikespolitik. Ett övergripande mål som rapporterna framställer är att Kina strävar efter att genom fredliga medel uppnå en odiskutabel och respekterad position som stormakt i världssamfundet. De styrande har som mål att genom den förda utrikespolitiken underlätta och trygga den ekonomiska utvecklingen som finns i landet. Den maktposition som Kina idag innehar i världssamfundet beror framför allt på den ekonomiska tillväxt som Kina har haft de senaste åren. För att den ekonomiska utvecklingen skall fortsätta och ge ökad tillväxt i landet fungerar utrikespolitiken som ett redskap för denna strävan och målsättningen med ökad tillväxt kräver även att Kina bibehåller och förstärker den stabilitet som finns i relation med omvärlden. Detta på grund av att den finns en hög utländsk närvaro i den kinesiska ekonomin och att Kina är beroende av utländsk teknologi. För att bibehålla och stärka sin relation med omvärlden har Kina de senaste åren förstärkt sina bilaterala relationer, både i sitt närområde och i andra delar utav världen. För Kina är det centralt att inneha stabila relationer med stora ekonomiska och politiska maktcentrum som Europeiska Unionen, Ryssland och USA. Både Kina och USA gynnas både på det ekonomiska och politiska planet att det finns stabila relationer länderna emellan. Kina har ingått avtal med Europa och de har varit värd för de samtal, som sex nationer hade angående Nordkoreas kärnvapenprogram. Även ett ökat kulturellt och ekonomiskt samarbete med Indien har knutits och förhållandena länderna emellan har förbättrats avsevärt det senaste tio åren. De tidigare spända relationerna med Japan har även förbättrats och numera har länderna återupptagit det politiska utbytet på högsta nivå. Ett ökat samarbete med medlemsländerna i Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) har resulterat i en principöverenskommelse om ett frihandelsområde. Relationerna med president Vladimir Putin och Ryssland har även dem förstärkts och ett samarbete mellan Kina, Ryssland, Kazakstan, Kirgistan, Tajikistan och Uzbekistan har knutits. Detta samarbete är inom ramen för Shanghai Cooperation Organisation (SCO) och spelar en betydelsefull roll för Kinas framtida energitillförsel. Beroende på den ökade ekonomiska tillväxten och den förhöjda levnadsstandarden är Kina i ett ökat behov av råvaror. Detta avspeglas i utrikespolitiken där man enligt rapporten från svenska utrikesdepartementet kan utläsa en ökad kinesisk närvaro och ett mål om mera inflytande i Afrika och Latinamerika. Samarbete med oljerika länder som Iran, Sudan, Zimbabwe och Venezuela har inletts utan krav på några demokratiska motprestationer och länderna välkomnar Kinas hjälp och investeringar. Ur en multilateral synvinkel har Kina även

här försökt stärka sitt internationella anseende och sin legitimitet. Då de har agerat i en konstruktiv roll i stödjandet av fredsbevarande styrkor i krigshärjade Sudan och har utlovat att skicka en ingenjörseenhet för att stödja FN: s operationer i Darfur. Den kinesiska regimen har även uttryckt sin oro över Irans kärnvapenprogram och röstade i FN: s säkerhetsråd för en resolution mot landet. Kina understryker att FN har en viktig roll i den internationella politiken och betydelsen av multilateralism. Kina har som mål att det strategiska inflytande som USA innehar i dagsläget skall utjämnas och att det skall finnas en multipolär världsordning. Frågan angående Taiwan är den mest känsliga utrikespolitiska frågan för Kina. Ända sen inrättandet av Folkrepubliken har Kina arbetat energiskt för att få ett internationellt stöd för sin position som den ensamma legitima regeringen för hela Kina. Enligt de styrande skall Hong Kong, Macao och Taiwan ingå i den kinesiska folkrepubliken. I en lag som blev antagen 2005 klargör Kina att de aldrig kommer att acceptera ett självständigt Taiwan. Dock har det under de senaste åren skett en ekonomisk harmonisering mellan Kina och Taiwan och enligt svenska utrikesdepartementet har det genomförts i det närmaste sjuttiotusen taiwanesiska investeringar på det kinesiska fastlandet (US Department of State 2007; Utrikesdepartementet 2006: 3-4).

5. Idrott i kinesiska medier

5.1 Artiklar i People's Daily 2001

5.1.1 Artiklar i april

IOK: s dåvarande president Juan Antonio Samaranch sade vid ett möte i mitten av april att Peking är en mycket stark kandidat och att det kinesiska folket arbetar väldigt väl med förberedelserna. Samaranch vägrade dock att svara på frågan om vilka hinder Peking har i kampen om att erhålla de olympiska spelen 2008 (People's Daily 2001-04-12). I slutet av april rapporterar People's Daily om Vitrysslands president Alexander Lukashenkos besök i Kina. Enligt tidningen så stödjer Vitryssland med bestämdhet Pekings OS-kampanj och landet skall göra allt för att Kina skall vinna omröstningen. Politiska diskussioner fördes även under mötet där ländernas nära etablerade relation diskuterades och att det bilaterala samarbetet länderna emellan skulle bli ännu starkare och att de två huvudstäderna skulle upprätta vänskapsband med varandra. Pekings borgmästare Liu Qi välkomnade Vitrysslands stöd och

menade att det var en stor uppmuntran för den kinesiska huvudstaden (People's Daily 2001-04-24).

Följande dag görs ett uttalande från den rysk-kinesiska vänskapsorganisationen. De anser att Kina är en utmärkt kandidat att få arrangera ett olympiskt spel genom de signifikativa bedrifterna de har gjort för att utveckla idrott och förbättra människors levnadsstandard och deras öppna policy. Organisationen fördömer varje försök att diskriminera och isolera det framstående kinesiska folket. De anser att, om inte Kina med en femtedel av världens befolkning får spelen betyder det att de olympiska principerna om jämlikhet och bredd inte uppfylls (People's Daily 2001-04-25).

5.1.2 Artiklar i maj

För att främja Pekings olympiska ansökan, rapporterar People's Daily om den kinesiska olympiska organisationens arbete, både nationellt och internationellt. Det internationella arbetet innebär besök vid en rad aktiviteter i den regionala närheten, men även utanför den asiatiska sfären. Då ett av tre teman i den kinesiska ansökan är "High-Tech Olympics" anordnar Kina i mitten av maj i Peking International High-Tech Industries Week dit sextionio utländska regerings eller affärsdelegationer är tänkt att delta. I samband med evenemanget kommer även en speciell OS - konsert hållas där artister från Hong Kong, Macao och Taiwan kommer att medverka (People's Daily 2001-05-01/2). Tidningen rapporterar om ytterligare aktiviteter som kommer att äga rum under juni månad, denna gång tillsammans med Taiwan. Framstående idrottsutövare från båda sidorna av det taiwanesiska sundet kommer att delta i ett långdistanslopp. Syftet med loppet, enligt Ji Zeheng, hedersordförande i Taiwans friidrottsförbund är att visa att landsmän från båda sidor av sundet stödjer Pekings olympiska ansökan. Initiativ har även tagits från kinesiska olympiska kommittén (COC), meddelar tidningen, om möjligheten för samfinansiering om Peking får de olympiska spelen. Under principen "ett enat Kina" skall Peking beviljas de olympiska spelen. Taiwans olympiska kommitté (CTOC) ställer sig positiv till initiativet och meddelar att Pekings ansökan avspeglar hela Kinas, inklusive Taiwans befolknings önskan om att få stå värd för OS. En önskan hos CTOC att sponsra vissa OS-grenar finns, i syfte att främja Taiwans popularitet och ge landet kommersiella möjligheter. I det idrottsliga avseendet kommer samarbetet främja idrottsutbytet och förstärka den politiska försoningen och samarbetet mellan de två sidorna av det taiwanesiska sundet (People's Daily 2001 -05-14/15).

Den sextonde maj presenterade IOK sin utvärderingsrapport för de kandiderade städerna. Tillsammans med Paris och Toronto låg Peking i topp, medan de två andra kandidaterna, Istanbul och Osaka hamnade längre ner på listan (People's Daily 2001-05-16).

Två dagar senare skriver tidningen att presidenten för Asien olympiska råd har genom en högt uppsatt medlem i IOK fått veta att Peking inte bara är en av toppkandidaterna, utan att det bestämt lutar i Pekings favör. Samma dag uttryckte Borgmästaren i Peking och tillika OS-general, Liu Qi sin belåtenhet med den utvärderingsrapport som IOK presenterade den sextonde maj. Qi anser den vara objektiv, rättvis och att den framhäver att Peking kan stå värd för ett rent, inspirerande och teknologiskt avancerat spel (People's Daily 2001-05-18a, b).

Den tjugooandra maj rapporterar tidningen om en mottagning i Hong Kong i syfte att främja Pekings OS-ansökan. Närvarande vid mötet var personer från den politiska och ekonomiska sfären, från Hong Kong och även Kina. På mötet presenterades att de tre tenorerna i slutet av juni skall uppträda i den Förbjuda staden och ett biljettsystem via internet lanserades. Vice ordföranden i Pekings kampanjkommitté, Jiang Xiaoyu sade vid mötet att konserten med de tre tenorerna inte bara ger stor och viktig uppmärksamhet under slutet av budgivningsstadiet utan även spelar en väsentlig roll i att upprätthålla Kinas framtoning, med ekonomiska reformer och öppna policy (People's Daily 2001-05-22).

Vice generalsekreteraren i CTOC uttrycker i slutet av maj en önskan om att få vara med och arrangera OS 2008 om Peking erhåller spelen, om IOK samtycker. Enligt IOK: s principer skall spelen äga rum i en stad, i ett land. Först när Peking erhåller spelen kan frågan diskuteras, menar Jiang Xiaoyu och då med samtycke av IOK och under principen ”ett enat Kina” (People's Daily 2001-24).

Den tjugosjunde maj presenteras en omröstning som nyhetsbyrån Reuter har gjort bland trettiofyra ledande sportjournalister i tjugooåttal länder. I omröstningen framkom att tjugotre av de tillfrågade reporterna ansåg att det var mest sannolikt att Peking skulle få erhålla spelen. Paris och Toronto fick fyra röster vardera, Osaka en, medan Istanbul blev helt utan röster (People's Daily 2001-05-27).

5.1.3 Artiklar i juni

Vid ett möte i Mombasa, Kenya svarade Liu Qi på frågan om Kinas relation med Afrikas olympiska kommitté. Han menade att förhållandet med Afrikas länder är goda och att och samarbetet kommer att stärkas i den nya eran. Kinas framgångsrika OS-kampanj kommer att gagna alla andra utvecklingsländer i världen (People's Daily 2001-06-15).

På ett möte nästa dag med the Association of National Committees of Africa (ANOCA) får Liu frågan om Kinas förhållande till mänskliga rättigheter kan komma att äventyra deras möjlighet att få stå värd för de olympiska spelen. Liu, menar att de olympiska spelen handlar om idrott och har inget att göra med politik, dessutom har Kina gjort en klar förbättring i frågan om mänskliga rättigheter. Han menar att den kampanj som sammanbinder mänskliga rättigheter med Pekings ansökan endast är propaganda för att svärta ner Pekings image. Under mötet presenterade Liu konceptet "New Beijing, Great Olympics" och dess syfte är att med spelen förbättra miljön, höja människors levnadsstandard och främja ett kulturellt utbyte. Han meddelade vidare, att om Peking erhåller spelen kommer det innebära ytterliga framsteg för att främja idrottssektorn i utvecklingsländer. People's Daily rapporterar om att Pekings ansökan fått lovord från många av medlemmarna i ANOCA och att presidenten för Angolas olympiska kommitté menar att Kina har fått utstå alldeles för mycket negativ kritik i västerländsk media (People's Daily 2001-06-16).

Den tjugotredje juni hedrades minnet av grundandet av internationella olympiska kommittén. I samband med firandet meddelade Pekings kampanjkommitté att de har en stark önskan om få bidra mer till den olympiska rörelsen och att få förstärka vänskapen och utbytet med människor i övriga världen. Borgmästare och OS-general Liu menar att Peking inte bara komma vara den bästa representanten för rent spel, fred och utveckling utan även kommer bli som ett monument i historien om den olympiska rörelsen (People's Daily 2001-06-23).

Den kinesiska OS-ansökan har också fått stöd från burmesiskt håll. Det är representanter från den burmesiska - kinesiska organisationen i Burma som i ett brev ställer sig positiva till ansökan, rapporterar People's Daily. I slutet av månaden rapporteras om vilka investeringar Kina gör för att säkra "Green Olympics". Pengar skall investeras för att skapa mer ren energi, att hushålla med vattentillgångarna och att minska den stora mängd sopor som produceras varje dag. Framsteg sker redan idag, rapporterar tidningen och ren energi blir mer och mer antagen. En direktör på plats i Peking, från British CPL Energy, uttalar sig om att bortskaffandet av avfall i Kina sker med avancerad utrustning och med noggrann hantering (People's Daily 2001-06-29a, b).

5.1.4 Artiklar i juli

Taiwans representant i IOK, Wu Ching-Kuo, förutsåg i början av juli att Peking enkelt skulle vinna över sina rivaler om att stå värd för OS 2008. Wu menar att majoriteten av de IOK-medlemmar som stödjer Kina kommer från Afrika, Östeuropa och Oceanien och om Peking vinner så kommer det att bli en stor uppmuntran för andra utvecklingsländer, särskilt för dem

i Afrika. Tidningen rapporterar vidare att Wu även anser att ett OS i Peking kan komma att gynna Taiwan genom ett idrottsligt utbyte och en utökad tillgång för taiwanesiska företag att bedriva handel med fastlandet. Den taiwanesiska ledaren Chen Shui-Bian meddelar att även han stödjer Pekings kandidatur trots det politiska dödläge som råder mellan Taiwan och Kina (People's Daily 2001-07-02).

Den tredje juli rapporteras det om att hundra civilstyrda organisationer från Taiwan visar ett starkt stöd för Pekings ansökan. En talesman för organisationerna säger att ett OS i Kina verkligen skulle vara ett stort bidrag till världsfreden och lycka hos människor (People's Daily 2001-07-03).

En vecka senare rapporteras det om att berättelser om individer och organisationer som stödjer Pekings ansökan hörs varje dag. Liu Jingmin, vice ordförande i kampanjkommittén och vice borgmästare i Peking, tror att det stora stödet beror på människors tillit till Pekings ekonomiska utveckling och människors strävan efter en säker och bra framtid. Samma dag kan man läsa att företrädare för Taiwan anser att spelen inte bara kommer att innebära ett starkt bidrag för freden i Asien och övriga världen, utan även också stärka banden emellan Kina och Taiwan. Fyra dagar innan den slutgiltiga omröstningen i den ryska huvudstaden träffades Moskvas Luzhkov och Pekings Liu, båda borgmästare. De utbytte synpunkter på de kulturella och kommersiella band som finns emellan städerna. Liu sade att de bilaterala relationerna har stärkts och att det ekonomiska samarbetet är på rätt spår. (People's Daily 2001-07-10a, b, c).

På och dagen efter omröstningen kan man läsa att världen har valt Peking och att Kina inom sju år kommer vara ett stabilt samhälle, ha en blomstrande ekonomi och en välbärgad befolkning. Transport och miljösituationen kommer att vara avsevärt förbättrad och demokratin och rättssäkerheten kommer även den utvecklas. Den olympiska andan går bortom politiska system, ideologiska skillnader, kulturella traditioner och etnisk tillhörighet och den är respekterad och accepterad av hela världen. Att vinna värdskapet för ett olympiskt spel innebär att vinna respekt, förtroende och stöd från det internationella samfundet, rapporterar People's Daily. Kina har en ekonomisk marknad som ingen kan motstå och ett olympiskt spel i världens snabbaste växande ekonomi innebär enorma affärsmöjligheter. Gratulationer inkommer från främst asiatiska länder, där bland annat Sydkoreas president menar att OS kommer att främja Kinas nationella utveckling och världsfreden. Värdskapet kommer även att främja hela Asiens ekonomiska utveckling. De kinesiska tidningarna i Burma menar att värdskapet innebär en indikator på vilka stora förbättringar som har skett genom Kinas reformer och öppna policy. Gratulationer inkom även från israeliskt håll.

Ordföranden för den israel – kinesiska vänskapsföreningen hyllar Pekings seger, som en seger av rättvisa och menar att segern är ett resultat av Kinas öppnande och reformpolicy de senaste tjugo åren. Värdskapet kommer ha stor betydelse för Kina, både ekonomiskt och politiskt, menar han. Från högre politisk nivå i Israel kom även lyckoönskningar. Den israeliska presidenten, Moshe Katsav sände ett telegram till sin kollega i Peking och där han framförde gratulationer och ansåg att OS kommer att öka känslorna av vänskap och fred i världen. I Hong Kong framfördes gratulationerna med ”Vi hyllar er, vi sjunger, vi stödjer er, vårt fädernesland!”. En talesman från Pekings kommunalstyrelse menar att möjligheten att få stå värd för OS återspeglar det internationella erkännande och den växande betydelse Kina har på den idrottsliga och ekonomiska arenan. Den idrottsliga framgång som OS för med sig, tillsammans med medlemskapet i WTO, innebär att den ekonomiska ökningen får ny kraft på det kinesiska fastlandet, menar Kinas vice premiärminister Li Langing. Han anser att OS innebär att Kina har erhållit en bredare respekt och vänskap från det internationella samfundet och att värdskapet är en stor bedrift från den kinesiska regeringens sida i att främja världsfred och utveckling samt att innebörden utav detta kommer att skynda på de kinesiska reformerna, processen med att öppna sig och modernisering av landet.

En vanlig bild hos de kinesiska medborgarna om varför Peking vann värdskapet är att landet har en snabb ekonomisk utveckling, en politisk stabilitet, enighet bland etniska grupper, sociala framsteg samt förbättrad arbets- och levnadsstandard rapporterar tidningen om den femtonde juli (People's Daily 2001-07-13/14a, b, c, 15a, b16/18).

I en artikel den tjugoförsta juli som behandlar vilket arv som OS i Peking kommer att efterlämna till världen, säger Pekings borgmästare och OS-general, Liu att IOK redan har lämnat ett värdefullt arv till idrotten då de har valt Kina att arrangera OS. Spelen kommer även att hjälpa de kinesiska människorna att öka deras levnadsstandard och snabba på Kinas reformer, vilket också lämnar ett viktigt arv till Kina, menar Liu. De ekonomiska aspekterna med OS tas även upp i artikeln där utländska bedömare ger sin syn på vad OS innebär ur en ekonomisk synvinkel. Spelen kommer, enligt bedömarna, innebära ett stort ekonomiskt lyft för Kina och även ett lyft ur miljöhänseende. Man förutser även förbättringar i den kinesiska diplomatin och att Kina kommer att spela en viktig roll i världssamfundet (People's Daily 2001-07-21).

5.2 Artiklar i People's Daily juli 2004

Den fjortonde juli rapporterar People's Daily om en presskonferens angående vilka företag som kommer att medverka som officiella sponsorer under spelen. Vid den här presskonferensen presenterade vice OS-generalen Jiang Xiaoyu att Bank of China och tyska Volkswagen kommer vara sponsorer och han meddelade att de kommer fortsätta välkomna både nationella och internationella företag som sponsorer för OS 2008 (People's Daily 2004-07-14).

I slutet av månaden rapporteras om en konferens för att uppmärksamma att de var tre år sedan Peking erhöll de olympiska spelen. Medverkande vid konferensen var framträdande donatorer, kinesisk media som verkar i utlandet och internationella nyhetsbyråer. På konferensen sades att det är viktigt att vara medveten om hur Kina har lyckats med att kommunicera med omvärlden och hur de genom effektiv global kommunikation och samarbete önskar att spelen blir en succé. Xu Da, styrelsemedlem vid Pekings olympiska informationscenter berättade att genom att hålla sig till fakta, de verkliga behoven som världen skall veta om oss och vara medveten om kulturella skillnader i avseendet att behandla och besvara information var det som låg bakom succén (People's Daily 2004-07-30).

5.3 Artiklar i People's Daily juli 2007

Kubas olympiska kommittés ordförande, Jose Ramon Fernandez meddelade i ett uttalande den tredje juli att han och den kubanska idrotten har stor tillit till Kinas förberedelser inför de olympiska spelen. Ordföranden uttryckte även sin beundran över kinesiska idrottare och menade att det finns stora möjligheter för truppen att vinna många medaljer i nästa sommars olympiska spel. Genom att sända de bästa idrottarna på Kuba till OS, visar vi respekt för värdlandet, menar Fernandez och anser att Peking kommer lämna efter sig ett idrottsligt och kulturellt arv i Kina (People's Daily 2007-07-04).

En talesman för de olympiska spelen i Peking hoppades på i en intervju, att mediehanteringen kommer vara en av de saker man kommer att minnas när man ser tillbaka på OS i Peking. De styrande i Kina och OS-general Liu, försäkrar i ett meddelande, högkvalitativ och bekväm service till media. Liu säger, att Kina har vissa lagar, policys och regleringar som skiljer sig från den olympiska traditionen, men att Kina skall följa olympiska regler och traditioner. Liu anser, att Kina de två senaste åren anpassat sig efter ett flertal olympiska policys och framhäver de nya reglerna för journalister från Hong Kong, Macao och Taiwan. Det gäller

även nya regler för utländska journalister och deras verksamheter i landet från första januari 2007 till och med sjuttonde oktober 2008 (People's Daily 2007-07-06).

I slutet av månaden meddelar Pekings olympiska organisationskommitté (BOCOG) att de efter rapporter om barnarbete och anställda utan anställningsbevis från organisation FairPlay 2008 omedelbart avbryter samarbetet med fyra företag som licenstillverkar OS-produkter. Utredningar om fallen sattes omedelbart igång från kommunala och nationella myndigheter och via sin hemsida meddelar BOCOG att de fäster stor vikt vid arbetsförhållanden och sociala ansvarsfrågor i de företag som licenstillverkar OS-produkter (People's Daily 2007-07-31).

5.4 Artiklar i Xinhua november 2007

Den åttonde november skriver tidningen Xinhua om att utländska idrottare skall nekas att ta med sig Bibeln i OS-byn under de olympiska spelen. En talesman från det kinesiska utrikesdepartementet dementerar uppgifterna och säger att den kinesiska regeringen aldrig utfärdat en sådan regel eller uttalande. BOCOG har inte och kan inte heller utfärda en regel som förbjuder att medtaga Bibeln i OS-byn. Kina har alltid respekterat och skyddat religionsfrihet för utländska medborgare bosatta i Kina, meddelar man från kinesiska utrikesdepartementet (Xinhua 2007-11-08).

Dagen efter, den nionde november, meddelas att Kina skall ta itu med dopingarbetet som en del i försöket att skapa en rättvis och konkurrenskraftig miljö inför spelen 2008. Fem myndigheter skall genom inspektioner vid licenstillverkare förhindra illegal handel och produktion med dopingklassificerade medel. De som ertappas kommer att förlora sitt licenstillstånd (Xinhua 2007-11-09).

Den tolfte november rapporterar Xinhua att Kina har satt igång sin anti-dopingmyndighet. Myndigheten beräknar att utföra nästan femtusen test under de olympiska spelen. I ett uttalande från myndigheten meddelas att deras försök att bekämpa doping de senaste tjugo åren har varit goda och att positiva dopingresultat är mindre förekommande hos kinesiska idrottare i jämförelse med genomsnittet i omvärlden. I och med etablerandet av en ny anti-dopingmyndighet så har ett genombrott skett i kampen mot doping (Xinhua 2007-11-12). I mitten av månaden var det vernissage i Bryssel för en fotoutställning med tema OS i Peking. Målet med utställning var att erbjuda medborgarna i Belgien ett tillfälle att lära sig mer om Peking och förberedelserna inför OS. Medverkande vid öppnandet var den kinesiske EU-

ambassadören, Guan Chengyuan och han sade att förberedelserna inför spelen går lugnt och effektivt (Xinhua 2007-11-16).

I ett två veckor långt anti-dopingseminarium har Kina försökt hjälpa och utveckla företrädare från elva asiatiska länders arbete mot doping. Syftet med mötet är att skapa en stark anti-dopingmakt och uppfylla det ansvar och förpliktelse gentemot den anti-dopingkamp som finns i världen. Företrädare för China Sports International Corporation, sade att flera liknande seminarier kommer att äga rum i framtiden och att han hoppades på att deltagare från andra kontinenter då kommer närvara (Xinhua 2007-11-20).

Under titeln ”Beijing Welcomes You” öppnade i slutet av november i fotoutställning i den pakistanska huvudstaden Islamabad. Utställningen är ett samarrangemang mellan den kinesiska ambassaden och Pakistans kulturråd. Kinas ambassadör i Pakistan och Pakistans kulturminister närvarade vid invigningen och anförande hölls om vilka reformer Kina hade vidtagit och hur de hade öppnat upp sig gentemot omvärlden. Globaliseringen, moderniseringen och värdskapet för de olympiska spelen har hjälpt Peking att bli en global mittpunkt. Målet med utställningen är att pakistanierna skall lära sig mer om Peking, dess vardagsliv, turistattraktioner och förberedelserna inför OS (Xinhua 2007-11-28).

6. Analys

En verklighet som de styrande i Kina vill beskriva och beskriver genom sin kontroll över inhemska medier, är att de kinesiska medborgarnas arbets- och levnadsstandard under KKP: s styre har höjts de senaste åren. Man har även antagit en mer öppen policy gentemot omvärlden, både på det ekonomiska och också på det politiska planet. Detta är faktorer som återkommer och betonas i den bild Kina vill visa upp och förmedla för omvärlden genom medier. Det som även framhävs i tidningarna är att Kina har tagit åt sig av den kritik som har riktats emot dem i frågorna om arbetsförhållanden och mänskliga rättigheter och man framhäver vilken förbättring och vilka åtgärder som har skett inom området. Det man här ser prov på är hur de styrande i Kina vill att verkligheten skall se ut och hur de vill beskriva den. Texterna är i linje med en propagandistisk bild av verkligheten, en noggrannhet och en god faktagrund saknas. Viss betydande fakta utelämnas även och en rättvis bild av den kinesiska verkligheten är svår att åstadkomma. Det som utelämnas och saknas i texterna, är att brott emot mänskliga rättigheter fortfarande pågår och att erhållandet av de olympiska spelen inte har bidragit till någon märkbar förbättring inom området. Pekingbor har i vissa fall blivit

tvångsflyttade från sina bostäder för att nybyggnationer och plats skall kunna utnyttjas för de kommande spelen.

Det ekonomiska klimatet i Kina betonas starkt och får i medierna ett stort utrymme. Den ekonomiska verklighet som beskrivs är att Kina har gjort flertalet ekonomiska reformer och att det har skett en liberalisering av ekonomin. De styrande i Kina beskriver genom media ekonomin som blomstrande och att den kinesiska marknaden är den snabbast växande ekonomin i världen samt att den erbjuder ofantliga möjligheter som ingen investerare kan motstå. Även här visas en kinesisk verklighet upp i en positiv dager, i det här fallet ekonomin. Någon nyanserad bild av den ekonomiska verkligheten råder inte och framställningen av ekonomin är ytlig och följer den propagandistiska linjen hur en verklighet skall framställas. Den verklighet som inte nämns och som de styrande i Kina inte framhåller är det politiska klimatet som råder. Visserligen understryks, att de har öppnat sig mer gentemot omvärlden, att de råder en politisk stabilitet och att de har antagit en mer öppen policy. Men fortfarande existerar begränsad yttrande- och politisk frihet för de kinesiska medborgarna och några betydande oppositionella partier finns inte att tillgå, något som de styrande i Kina inte gärna vill förmedla via den bild de visar upp i medier.

Bilden som Kina främst vill förmedla om sitt förhållande med Taiwan är att banden mellan länderna har växt starkare. Det finns ett stort stöd bland organisationer och från befolkningen på Taiwan om att OS i Peking 2008 är ett välkommet inslag i regionen. Detta faktum är helt enligt modellen om hur verkligheten skall betonas. Det politiska dödläge som råder länderna emellan nämns kort, men får inte alls samma utrymme och uppmärksamhet som det utökade samarbetet och de aktiviteter som anordnas tillsammans, i syfte att skapa god reklam inför de olympiska spelen.

Bilden av vilket stöd den kinesiska OS-ansökan har och vilken positiv kritik Peking får, är också något som framkommer och framhävs i undersökta medier. Stödet kommer främst från regionala närheten, men även från Afrika och delar av Östeuropa. Den verklighet som beskrivs är, att Kina och Peking är väl värda de olympiska spelen och att de kommer lämna efter stort arv. Verkligheten som beskrivs i det här avseendet har inte samma starka drag av propagandistiska inslag som föregående verklighetsbeskrivningar från kinesiskt håll. Faktagrunden är större och texterna har en mer reell verklighetsförankring. Stödet för Pekings ansökan var redan stort och brett inför omröstningen om att få erhålla OS 2000 och bevisligen har Peking och dess olympiska organisation utfört ett utmärkt jobb på de punkter som IOK

kräver. Men det som dock inte framkommer är den kritik som har riktas emot IOK: s val, att utnämna Peking till värd av de olympiska spelen. Den kritik som framhävs internationellt kommer inte från idrottsligt håll utan främst från människorättsorganisationer som anser, att det inte råder någon mediefrihet och att oppositionella fängslas samt även att det förekommer ett stort antal avrättningar i landet.

En mer öppen hållning till representanter från media är gärna en bild som Kina vill visa upp. Lättnader för utländska journalister betonas och har vidtagits under en tidbegränsad period. Även för journalister från Hong Kong, Macao och Taiwan beskrivs den kinesiska verkligheten som att möjligheterna för journalisterna att utföra sitt arbete har underlättats genom nya reglementen. Här framkommer en bild av verkligheten som innehar en bristande faktagrund och en ytlighet som enligt modellen innehar propagandistiska drag. Det som inte framgår i tidningarna och som fortfarande pågår, enligt rapporter från Human Right Watch, Amnesty International och det svenska utrikesdepartementet, är att utländska medierepresentanter och oliktankande journalister från inhemsk media skräms av säkerhetstjänsten och i vissa fall trakasseras och därmed inte kan utföra sitt arbete (Amnesty International 2007d; Human Right Watch 2007: 1-5; Utrikesdepartementet 2006: 5).

De som uttalar sig och ger uttryck för värderingar i kinesisk media som behandlar de olympiska spelen är mestadels personer med stort inflytande och höga positioner i samhället. De värderingar som framkommer inspireras till stor del av den olympiska andan, vilket innebär att man skall respektera och acceptera ideologiska skillnader, olika politiska system, skillnader som finns när det gäller kulturella traditioner och man skall även bli respekterad och accepterad oavsett vilken etnisk grupp man tillhör. Det råder ingen tvekan om att det finns en brist på objektivitet och att innehållet i texterna är färgad. Den olympiska andan genomströmmar de värderingar som kommer till uttryck i undersökta medier och den verklighet och värderingar som råder i det kinesiska samhället, där oliktankande är något som inte premieras. Kränkningar emot etniska minoriteter är inget som man kan läsa om eller som betonas. Andra värderingar som även får en framskjuten roll i rapporteringen är att de olympiska spelen i Peking kommer att främja fred och vänskap i världen. De styrande i Kina tillskrivs här en roll. Objektiviteten här går även att ifrågasättas. I linje med modellen visar de styrande i Kina prov på en selektivitet och onyanserad värdering i den aktuella frågan. Det framkommer inte hur OS främjar världsfreden och det råder en brist på en saklig förankring. Det står klart att Kina genom OS vill knyta nya vänskapsband och utveckla existerande. Det framgår i rapportering att Kina har nära förbindelser och vänskapsband med Burma, Ryssland

och Vitryssland, länder med tvivelaktiga demokratiska system och bristande yttrandefrihet, enligt västeuropeiska demokratiska mått. Förbindelser man kan diskutera när det gäller att främja fred och vänskap i världen. Enligt modellen skall det i en sakligt framlagd text finnas en vägning mellan för- och nackdelar med den aktuella frågan. Någon sådan invägning går ej att finna i frågan angående förbindelserna och samarbetet med de tvivelaktiga demokratierna Burma, Ryssland och Vitryssland. Värderingen av frågan innehar därmed en brist på saklighet.

Det som i undersökta tidningar betonas och framkommer som viktigt att göra, enligt de styrande i Kina, är att de båda administrativa regionerna Hong Kong och Macao, samt den i praktiken självstyrande staten Taiwan skall ingå i Folkrepubliken Kina och utgöra "ett enat Kina". Kinas närvaro och samarbete med främst Taiwan är påtagligt. Rekommendationen om "ett enat Kina" i texterna är stark från kinesiskt håll och förhållningssättet går i linje med hur en propagandatext är uppbyggd.

Tjugo av de trettio mest förorenade städer i världen ligger i Kina och i de analyserade texterna kan man utläsa att de styrande i Kina genom media syftar till att betona ett visst förhållningssätt i frågor som avser miljön. Med temat "Green Olympics" och satsningar på hållbar utveckling vill den kinesiska regimen att de olympiska spelen skall leda till något positivt och bli ett lyft för de kinesiska medborgarnas medvetenhet om hur de kan påverka och hjälpa till att förbättra miljön. Detta skall ske, framför allt i Peking och i de andra kinesiska storstäderna, då det är där föroreningarna från industri och bilar är som påtagligast. Förhållningssättet går även här i linje med modellen och rekommendationen från de styrande i Kina är i hög grad stark.

De ekonomiska handlingsrekommendationerna framhävs om än starkare och i än högre grad, enligt modellen, än de frågor som avser miljön. Utländska företag och investerare välkomnas att etablera sig och bli en del av den blomstrande och öppna kinesiska ekonomin, vilket är ett förhållningssätt som de styrande i Kina verkligen betonar. Ekonomin är betydelsefull för den kinesiska regimen, dels för att landet i sig utvecklas och för att den kinesiska ekonomin är så pass viktig för övriga världen. De kinesiska medborgarnas levnadsstandard höjs och fler får det ekonomiskt bättre och risken för att krav på mer långtgående politiska reformer i viss mån minskar då medborgarnas materiella och ekonomiska levnadsstandard ökar. Den tydliga rekommendationen från de styrande i Kina om utländska och nationella ekonomiska investeringar ter sig därför inte så egendomlig.

Den kinesiska regimen sänder ut en tydlig signal om att fusk eller någon form av doping är oacceptabel. Genom att samarbeta med närliggande länder vill man förebygga doping och eventuellt fusk och man vill visa ett förhållningssätt gentemot omvärlden, inhemska och utländska idrottare att man tar dopingen på allvar och att den inte under någon form skall eller kommer att vara tillåten och accepterad i Kina. Det kinesiska förhållningssättet gentemot doping framhävs inte lika starkt och får inte samma utrymme som tidigare och ovanstående rekommendationer utan har ett mindre propagandistiskt inslag.

Det kinesiska förhållningssättet och handlingsrekommendation till afrikanska länder som genomsyrar undersökta medier är att ett stöd till den kinesiska OS-ansökan, inte bara är ett stöd till Kina utan även ett stöd som syftar till att gagna andra utvecklingsländer runt om i världen. Handlingsrekommendationen från kinesiskt håll är stark och syftar även till ett utökat idrottsligt utbyte emellan länder samt ett utökat politiskt och ekonomiskt samarbete.

7. Överensstämmelse med utrikespolitiska mål

I artiklar i People's Daily som behandlar OS under april månad 2001 kan man utläsa att den vitryske presidenten Lukashenko är på statsbesök i landet. Etablerande av starkare bilaterala relationer länderna emellan diskuteras och starkare vänskapsband mellan de båda huvudstäderna är även på agendan. Mötet mellan borgmästare och tillika OS-general Liu och Lukashenko tyder på ett medvetet och rationellt ställningstagande från den kinesiska sidan att uppnå ett fastställt mål. Vilket går hand i hand med det utrikespolitiska mål Kina har om att bibehålla och stärka bilaterala relationer, både med länder i sitt närområde och övriga länder. För Kina är det även viktigt att inneha goda relationer med Putins Ryssland, både ur en ekonomisk, men också ur en politisk synvinkel. Stärkandet av relationerna med grannen och den nära samarbetspartnern Vitryssland kan vara en del i detta mål om välmående förbindelser med Ryssland vars rika energitillgångar spelar en viktig roll för Kinas framtida energitillförsel.

Kinas utrikespolitiska ambition om ett ökat inflytande och närvaro på den afrikanska kontinenten framgår även i den bild som Kina vill visa upp i samband med de olympiska spelen. De styrande i Kina vill genom OS stärka banden med Afrikas länder i syfte att skapa ett närmare ekonomiskt, idrottsligt och kulturellt samarbete och ett beroendeförhållande med de berörda afrikanska länderna. Ställningstagandet om ett utökat samarbete med utvecklingsländer är även rationell ur den synvinkeln att Kina vill skapa en positiv bas och

förhållande med dessa länder i sin strävan att stärka sin ekonomiska och politiska situation i omvärlden. Riordan nämner i sin bok *Sports, politics and communism* att kommuniststater även förr använde idrotten i utrikespolitiken i syfte att vinna stöd för sin förda politik hos länder i Afrika och Latinamerika. Då som nu var ett politiskt inflytande över utvecklingsländerna önskvärt.

Det utrikespolitiska mål Kina har, att trygga den ekonomiska utveckling som finns i landet, är det mål som betonas och framkommer mest markant i undersökta medier. Ekonomin tar stor plats och spelar en viktig roll när de olympiska spelen behandlas. I takt med den ekonomiska utvecklingen som har skett i landet och den ökade levnadsstandarden finns ett behov av mer investeringar. Den kinesiska regimen vill genom sin strategi, förmedla landet som en blomstrande ekonomi och i sin framställning om politiska och ekonomiska reformer och budskapet om ett stabilt samhälle, öka den ekonomiska tillväxten och därmed stärka sin ekonomiska position som en av de ledande och mest betydelsefulla ekonomierna i världen. För att säkra denna position krävs det att Kina stärker och bibehåller den stabilitet som finns i relation med omvärlden. De olympiska spelen används som ett redskap för att stärka bilaterala och ekonomiska relationer och för att skapa nya relationer med nya länder i syfte att få ett ökat ekonomiskt och politiskt inflytande. Därigenom önskar man även komma närmare det mål man innehar om att utjämna USA:s strategiska inflytande och målet om en multipolär världsordning.

Målet om ett enat Kina som innefattar Taiwan är en känslig utrikespolitisk fråga för den kinesiska regimen. Trots den känslighet som frågan innehar kan man utläsa i behandlade artiklar och se i den bild som de styrande i Kina vill framhäva, att målet om ett enat Kina är väldigt betydelsefullt för den kinesiska regimen och att frågan innehar en hög prioritet. I de artiklar som behandlar de olympiska spelen och samarbetet mellan de två länderna framkommer det tydligt att Kina strävar efter att Taiwan skall ingå i Folkrepubliken Kina och att det ekonomiska samarbetet länderna emellan de senaste åren har intensifierats. De ökade förbindelserna, framför allt de ekonomiska, mellan Kina och Taiwan är och förblir viktiga i målet att uppnå "ett enat Kina" bestående av Kina, Hong Kong, Macao och Taiwan och de olympiska spelen kommer vara en del i detta mål.

Utrikespolitiska mål som inte avspeglas i den bild som regimen vill visa upp i de artiklar som behandlar de olympiska spelen i Peking 2008 är den roll som Kina vill inneha internationellt,

ur en multilateral synvinkel. Deras mål om att stärka sitt internationella anseende och legitimitet framgår, men inte i ett multilateralt hänseende utan istället genom att betona vilka mediala, politiska och ekonomiska förbättringar som har skett. Exempelvis framhävs att de stora inskränkningar som förut funnits gentemot internationell media delvis har försvunnit och att det har blivit lättare för utländska journalister att verka. De styrande i Kina har även genom att ta globalt viktiga frågor, som avser klimat och miljö på allvar, velat stärka sitt internationella anseende och visa på att Kina, trots sina miljöproblem och stora utsläpp, är en nation att räkna med. Genom de olympiska spelen med temat "Green Olympics" önskar man även att förbättra sitt internationella anseende.

Huruvida Kinas övergripande utrikespolitiska mål, om att med fredliga medel uppnå en odiskutabel och respekterad position som stormakt i världssamfundet, framgår i den bild som de styrande i Kina har som avsikt att framhäva är problematiskt att se. Visserligen betonas det från den kinesiska regimen, att de olympiska spelen i Peking 2008, kommer att främja och vara den bästa representanten för världsfred samt verka som ett utbyte för människor från olika länder. Men en bild av att den kinesiska regeringen vill använda OS för att genom fredliga medel uppnå en odiskutabel och respekterad position som stormakt i världssamfundet framgår inte.

8. Slutdiskussion och fortsatt forskning

Syftet med denna studie var att med hjälp av teorin om rationella val försöka klarlägga och analysera vilken bild de styrande i Kina har för uppsåt att skapa kring OS i Peking sommaren 2008 och om denna bild används av den kinesiska regimen för att främja utrikespolitiska mål. Utifrån teorin och den uppställda modell som används i analysen har jag försökt klargöra vilken verklighet, vilka värderingar, vilket förhållningssätt och vilka handlingsrekommendationer Kina vill visa upp i relation med de olympiska spelen och om denna sammanlagda bild överensstämmer med Kinas fastställda utrikespolitiska mål.

Det som framkommer i analysen av aktören Kina är, att de vill och har som mål att visa upp en bild av landet, som ett öppet och reformvänligt land influerat av den olympiska andan och att landet kommer att vara en utomordentlig värd för OS 2008. Den verklighet som den kinesiska regimen genom media vill förmedla och betona är att landet innehar en politisk stabilitet och att relationerna med närliggande länder i regionen är god. Ett närmare samarbete och utbyte på olika plan välkomnas. Vidare presenteras en kinesisk verklighet, där ekonomin

framställs som öppen, liberal och blomstrande och där den ekonomiska marknaden beskrivs som välkomnande. En marknad, som ingen investerare kan motstå, varken inhemsk eller utländsk.

I undersökningen kan man se ett klart mönster hos den kinesiska regimen att, de genom massmedia vill göra sken av, att demokratiska värderingar och reformer är av prioritet i landet. Att brott emot mänskliga rättigheter, begränsat yttrande och föreningsfrihet är sådant som tillhör historien. Kina vill även ge sken av att de innehar de värderingar och normer som ingår i fullvärdiga demokratiska system. I de artiklar som behandlar de olympiska spelen kan man utläsa, att OS används och kommer att användas av den kinesiska regimen för att stärka det kinesiska anseendet och legitimitet i fråga om värderingsfrågor och utvecklingen av det demokratiska arbetet.

Vidare, i den sammanlagda bild som Kina har för avsikt att visa upp i relation till sommarspelen, kan man finna tydliga handlingsrekommendationer och förhållningssätt. Dessa förhållningssätt och rekommendationer från de styrande i Kina, om hur man bör förhålla sig och handla gentemot specifika frågor, går i samma spår som den rådande världsoptionen. Klimatfrågan som de senaste åren har hamnat högt upp på dagordningen, på hög politisk nivå, får även utrymme i artiklar som berör OS i Peking 2008. Temat "Green Olympics" pekar även på att den kinesiska regimen vill visa omvärlden att de handlar och tar ansvar i frågan om klimat. Man rekommenderar sina egna medborgare hur de bör handla och ta mer ansvar i miljöfrågor i det dagliga livet. Ytterligare förhållningssätt och rekommendationer, som man betonar och lyfter fram i Kina på nationellt plan, är vilken respekt man innehar för andra kulturer, etniska grupper och religioner. Även på det internationella planet framhävs rekommendationer, främst om ekonomiska utbyten, men även handlingsrekommendationer till utvecklingsländer om att de skall stödja Kina och stå på deras sida, då detta gynnar alla utvecklingsländer.

Den sammanlagda bild som presenteras i kinesisk media stämmer på ett flertal punkter väl överens med de uppsatta utrikespolitiska mål som den kinesiska regimen har fastställt. Den, för Kina, så viktiga ekonomin har en framskjuten roll i bilden som målas upp. Mycket av den förda kinesiska utrikespolitiken syftar till att underlätta och trygga ekonomin. Detta faktum går hand i hand med att inneha stabila relationer med andra länder och ekonomiska partners, något som även de styrande i Kina vill framställa att de innehar när de olympiska spelen behandlas. Taiwan är och förblir en viktiga utrikespolitisk fråga. Denna fråga och frågan om

”ett enat Kina” stämmer väl överens med den rapportering och den bild som återges i media och som den kinesiska regimen ger uttryck för. Kina kommer aldrig att acceptera ett självständigt Taiwan och det nära samarbetet genom idrott, kultur och numera även ekonomi kan ses som ett steg från den kinesiska sidan att öka sin närvaro och få mer inflytande över Taiwan. Även målet om ett ökat inflytande i Afrika överensstämmer med den bild som Kina visar upp i samband med att de olympiska spelen får medialt utrymme.

Mina forskningsambitioner före undersökningens början var att försöka finna om den kinesiska regimen hade några utrikespolitiska syften med OS och om dessa syften framkommer i den mediala bild som Kina vill skapa kring spelen. Förväntningar var inte så stora, att finna dessa syften, men undersökningen visar att en kinesisk politisk agenda framkommer. Analysmodellen och den teori som har använts, har varit till stor nytta och spelat en viktig roll för undersökningens utgång.

I den fortsatta forskningen, i ämnet kring Kina och de olympiska spelen 2008 och i vilken omfattningen de använder de olympiska spelen som ett instrument för att främja sina utrikespolitiska mål vore det intressant och givande att efter det att OS har avslutats att utföra effektmätningar. Dessa effektmätningar skulle innebära att man närmare undersöker hur och i vilken utsträckning den kinesiska propagandan har påverkat mottagarna, både nationellt och internationellt. Finns det någon effekt i den kinesiska regimen propaganda i samband med de olympiska spelen eller kommer det visa sig att den kinesiska propagandan inte har någon effekt alls gentemot de tilltänka mottagarna?

Referenslista

Tryckta källor

Allison, Graham. T. & Zelikow, Philip. D. (1999) *Essence of Decision. Explaining the Cuban Missile Crisis*. Andra upplagan. New York: Addison Wesley Longman, Inc. (416 sidor)

Bergström, Göran & Boréus, Kristina (2000). *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys*. Lund: Studentlitteratur (344 sidor).

Björklund, Stefan (1976) *Politisk teori*. Fjärde upplagan. Stockholm: Bokförlaget Aldus. (209 sidor).

Carlsnaes, Walter, Risse, Thomas, Simmons, Beth A (2002) *Handbook of International Relations*. London: Sage Publications Ltd. (571 sidor).

Elster, John (1986) *Rational Choice*. Oxford: Basil Blackwell LTD. (266 sidor)

Goldmann, Kjell, Pedersen, Mogens N., Østerrud, Øjvind (1997) *Statsvetenskapligt lexikon*. Stockholm: Universitetsförlaget

Marsh, David & Stoker, David (1995) *Theory and Methods in Political Science*. London: Macmillan Press LTD. (326 sidor).

Mingst, Karen A. (2004) *Essentials of International Relations, 3rd edition*. New York: W. W. Norton & Company, Inc. (352 sidor).

Lagerkvist, Johan (2007) *Kina i globaliseringens mitt*. Stockholm: Bokförlaget DN (230 sidor).

Machiavelli, Niccolò (1513) *Fursten*. Stockholm: Bokförlaget Natur & Kultur. Fjärde tryckningen 1993 (141 sidor).

Norberg, Johan R. (red.) (2000) *Studier i idrott, historia och samhälle. Tillägnad professor Jan Lindroth på hans 60-årsdag 23 februari 2000*. Stockholm: Högskoleförlaget vid Lärarhögskolan (396 sidor).

Riordan, James (1991). *Sports, Politics and Communism*. Manchester: Manchester University Press (169 sidor).

Ström, Lars-Inge (1977). *Idrott och Politik. Idrottsrörelsens politiska roll i Tredje riket, DDR och Förbundsrepubliken*. Uppsala: Statsvetenskapliga Föreningen (206 sidor).

Zey, Mary (1998) *Rational Choice Theory and Organizational Theory: A Critique*. Thousand Oaks, California: Sage Publications, Inc. (136 sidor).

Internetkällor

Amnesty International (2007a) *I Kina kränks mänskliga rättigheter - varje dag*.
<http://www4.amnesty.se/~kina/aktivism/dokument/Kinafolder.pdf> 2007-11-20

Amnesty International (2007b) *Kina: Tiden börjar rinna ut för reformer*
<http://www2.amnesty.se/wk.nsf/osjpeking365> 2007-11-20

Amnesty International (2007c) *Kinasamordningen – AI: s arbete i Kina*
<http://www4.amnesty.se/~kina/aisarbetetikina/index.php> 2007-11-23

Amnesty International (2007d) *Kinasamordningen – yttrandefrihet*
<http://www4.amnesty.se/~kina/aisarbetetikina/yttrandefrihet.php> 2007-11-23

Amnesty Press (2007) *OS i Peking; Propagandaspel eller MR-chans?*
<http://www2.amnesty.se/ap.nsf/webbreportage/1F4CB540EF8DFB76C1257384004AEE88?opendocument> 2007-11-20

CIA (2007) *The World Factbook – China*.
<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ch.html>
2007-11-22

Human Right Watch (2007) *You Will Be Harassed and Detained. Media Freedoms Under Assault in China Ahead of the 2008 Beijing Olympic Games*. Volym 19, nr 2.
<http://hrw.org/reports/2007/china0807/index.htm> 2007-11-23

Internationella Olympiska Kommittén (2007a). *Beijing 2008 Election*.
http://www.olympic.org/uk/games/beijing/election_uk.asp 2007-11-20

Internationella Olympiska Kommittén (2007b). *Past Election. Result of the Past Elections*.
http://www.olympic.org/uk/games/past/past_election_uk.asp 2007-11-20

Nationalencyklopedin (2007) *Kina – Statskick och politik.*

http://www.ne.se.till.biblextern.sh.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=224961&i_select_id=224942&i_word=Kina&i_history=1 2007-11-22

People's Daily (2001-04-11) *Beijing, Strong Candidate to Host Olympiad: Samaranch.*

http://english.people.com.cn/english/200104/11/eng20010411_67475.html
2007-12-10

People's Daily (2001-04-23) *Belarus supports Beijing's Olympic bid, visiting President.*

http://english.people.com.cn/english/200104/23/eng20010423_68367.html
2007-12-10

People's Daily (2001-04-24) *Russian-Chinese Friendship Association Backs Beijing's Bid for 2008 Olympics.*

http://english.people.com.cn/english/200104/24/eng20010424_68449.html
2007-12-10

People's Daily (2001-05-01) *Beijing Continues Bidding Effort for 2008 Olympic Games.*

http://english.people.com.cn/english/200105/01/eng20010501_69067.html
2007-12-10

People's Daily (2001-05-02) *Beijing Offers a Technologically Advanced Olympiad.*

http://english.people.com.cn/english/200105/02/eng20010502_69162.html
2007-12-10

People's Daily (2001-05-14) *Long-distance Race in Support of Beijing's Olympic Bid.*

http://english.people.com.cn/english/200105/14/eng20010514_69901.htm
2007-12-10

People's Daily (2001-05-15) *Possible for Chinas Mainland and Taiwan Province to Co-sponsor 2008 Olympics: Official.*

http://english.people.com.cn/english/200105/15/eng20010515_70003.html
2007-12-10

People's Daily (2001-05-16) *IOC Release Evaluation Report for Candidate Cities for 2008 Olympics.*

http://english.people.com.cn/english/200105/16/eng20010516_70092.html

2007-12-10

People's Daily (2001-05-18a) *Source: IOC Report "Carefully" Weighted towards Beijing.*

http://english.people.com.cn/english/200105/17/eng20010517_70239.html

2007-12-10

People's Daily (2001-05-18b) *Beijing Mayor Says IOC Report Objective and Fair.*

http://english.people.com.cn/english/200105/18/eng20010518_70288.html

2007-12-10

People's Daily (2001-05-22) *HK Hosts Reception in Support of Beijing for 2008 Olympics.*

http://english.people.com.cn/english/200105/22/eng20010522_70643.html

2007-12-10

People's Daily (2001-05-24) *Taiwan Backs up Beijing's 2008 bid.*

http://english.people.com.cn/english/200105/24/eng20010524_70867.html

2007-12-10

People's Daily (2001-05-27) *Reuter Poll: Beijing will win 2008 Olympic bid.*

http://english.people.com.cn/english/200105/27/eng20010527_71144.html

2007-12-10

People's Daily (2001-06-15) *Mayor Liu: Beijing Fully Capable of Hosting Successful Olympic Games.*

http://english.people.com.cn/english/200106/15/eng20010615_72689.html

2007-12-10

People's Daily (2001-06-16) *Time to Give Beijing Chance to Host Olympic Games – Mayor.*

http://english.people.com.cn/english/200106/16/eng20010616_72780.html

2007-12-10

People's Daily (2001-06-23) *Beijing Embodies True Olympic Spirit.*

http://english.people.com.cn/english/200106/23/eng20010623_73329.html

2007-12-10

People's Daily (2001-06-29a) *Myanmar-Chinese Support Beijing's Olympic Bid.*

http://english.people.com.cn/english/200106/29/eng20010629_73806.html

2007-12-10

People's Daily (2001-06-29b) *Beijing Invest Heavily to Build "Green Olympics".*

http://english.people.com.cn/english/200106/29/eng20010629_73829.html

2007-12-10

People's Daily (2001-07-02) *Taiwan IOC Member: Beijing Will Easily Win 2008 Games Bid.*

http://english.people.com.cn/english/200107/02/eng20010702_74002.html

2007-12-10

People's Daily (2001-07-03) *100 Taiwan Organizations Back Beijing's Olympic Bid.*

http://english.people.com.cn/english/200107/03/eng20010703_74063.html

2007-12-10

People's Daily (2001-07-10a) *Beijing's Olympic Bid Wins Nationwide Support.*

http://english.people.com.cn/english/200107/10/eng20010710_74664.html

2007-12-10

People's Daily (2001-07-10b) *Mayors of Beijing and Moscow Hold Hands.*

http://english.people.com.cn/english/200107/10/eng20010710_74617.html

2007-12-10

People's Daily (2001-07-10c) *Taiwan Expecting Beijing's Winning in Olympic Bid.*

http://english.people.com.cn/english/200107/10/eng20010710_74624.html

2007-12-10

People's Daily (2001-07-13) *State General Administration of Sport Congratulates Beijing Bid Committee.*

http://english.people.com.cn/english/200107/13/eng20010713_74931.html

2007-12-10

People's Daily (2001-07-14a) *HK Enterprises. Societies Congratulate Beijing on Successful Olympic Bid.*

http://english.people.com.cn/english/200107/14/eng20010714_74998.html

2007-12-10

People's Daily (2001-07-14b) *South Korea Congratulates Beijing for Hosting of 2008 Olympic.*

http://english.people.com.cn/english/200107/14/eng20010714_74988.htm

2007-12-10

People's Daily (2001-07-14c) *Vice Premier Pledges to Hold Best Olympic Games in Beijing.*

http://english.people.com.cn/english/200107/14/eng20010714_74969.html

2007-12-10

People's Daily (2001-07-15a) *Chinese See Beijing Able to Host Best Olympic Games Ever.*

http://english.people.com.cn/english/200107/15/eng20010715_75038.html

2007-12-10

People's Daily (2001-07-15b) *Myanmar-Chinese Congratulate Beijing's Successful Olympic Bid.*

http://english.people.com.cn/english/200107/15/eng20010715_75039.html

2007-12-10

People's Daily (2001-07-16) *Israelis Congratulate China on Winning 2008 Olympics Games.*

http://english.people.com.cn/english/200107/16/eng20010716_75075.html

2007-12-10

People's Daily (2001-07-18) *Israeli President Congratulates China for Hosting 2008 Olympic Games.*

http://english.people.com.cn/english/200107/18/eng20010718_75233.html

2007-12-10

People's Daily (2001-07-21) *What Legacy Will the Beijing Olympic Leave to the World?*

http://english.people.com.cn/english/200107/21/eng20010721_75512.html

2007-12-10

People's Daily (2004-07-14) *BOC Appointed Official Banking Partner of 2008 Olympics.*
http://english.peopledaily.com.cn/200407/14/eng20040714_149565.html 2007-12-11

People's Daily (2004-07-30) *Beijing's Olympic Showcase Warms Hearts.*
http://english.peopledaily.com.cn/200407/30/eng20040730_151361.html 2007-12-11

People's Daily (2007-07-04) *China well prepared for 2008 Beijing Olympics: Cuba.*
<http://english.people.com.cn/90001/90779/6205314.html> 2007-12-12

People's Daily (2007-07-06) *Media Service, one of Olympic Legacies for China, BOCOG.*
<http://english.people.com.cn/90001/90779/6209367.html> 2007-12-12

People's Daily (2007-07-31) *BOCOG Punish Licensee for Child Labor Use.*
[.http://english.people.com.cn/90001/90779/6228509.html](http://english.people.com.cn/90001/90779/6228509.html) 2007-12-12

US Department of State (2007) *Background Note: China. Foreign Relations*
<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/18902.htm#foreign> 2007-11-26

Utrikesdepartementet, Sveriges Ambassad i Peking (2006) *Kina – Landfakta.*
<http://www.regeringen.se/content/1/c6/02/25/85/16db2f82.pdf> 2007-11-22

Utrikesdepartementet, Sveriges Ambassad i Peking (2007) *Kinas ekonomi 2006: tillväxten slår förväntningarna igen – utblicken för 2007 god.*
<http://www.regeringen.se/content/1/c6/02/25/85/6356335f.pdf> 2007-11-23

Xinhua (2007-11-08) *China Dismisses Olympics Bible as Rumors.*
http://news.xinhuanet.com/english/2007-11-08/content_7034886.htm 2007-12-12

Xinhua (2007-11-09) *Crackdown Begins on Olympic Drug Cheats.*
http://news.xinhuanet.com/english/2007-11/09/content_7038978.htm 2007-12-12

Xinhua (2007-11-12) *China Launches Anti-doping Agency.*
http://news.xinhuanet.com/english/2007-11/12/content_7057688.htm 2007-12-13

Xinhua (2007-11-16) *Photos on Beijing Olympic Games Exhibited in Brussels.*

http://news.xinhuanet.com/english/2007-11/16/content_7084563.htm 2007-12-13

Xinhua (2007-11-20) *China Shares Anti-doping Experience With Asian Neighbors.*

http://news.xinhuanet.com/english/2007-11/20/content_7114637.htm 2007-12-13

Xinhua (2007-11-28) *"Beijing Welcomes You" Photo Show Unveiled in Pakistan Capital.*

http://news.xinhuanet.com/english/2007-11/28/content_7163257.htm 2007-12-13

Intervjuer

Folin, Björn (2007) *Svenska olympiska kommitténs presschef* (se bilaga)

Bilaga

hej,

Vi hade en olympisk camp i göteborg för tre veckor sedan där vi samlade den tilltänkta os-truppen. I samband med den fick de information av professor Torbjörn Loden, vid Stockholms universitet, om Kina. Han gick igenom Kinas historia och dagsläget.

Idrotten ska öppna dörrar och inte stänga dem. Då kan förändringar ske. Men det är inte bara idrotten som ska göra detta. Det politiska livet och näringslivet måste också ta sitt ansvar.

Idrott och politik hör naturligtvis ihop på ett eller annat sätt. Men de som använder idrotten enbart som slagträ för att nå sina politiska syften är, som jag ser det, inte trovärdiga. Frågan är alldeles för komplex för det.

Knappast någon stad eller nation som arrangerat ett olympisk sommar- eller vinterspel har inte utnyttjat detta i någon form. Sedan är frågan om var man drar gränsen för propaganda och att utnyttja spelen ur kommersiell synvinkel för att främja t ex handel och turism.

Men min personliga syn på propagandadelen, den politiska sidan av den, är att det knappast går att dra nytta av den i internationella sammanhang. Möjligen internt inom landet men även den delen är begränsad med tanke på dagens informationssamhälle.

M v h

Björn Folin

Presschef, SOK

bjorn.folin@sok.se